

SARA SINTONEN – ROOSA SUOMALAINEN

Tervetuloa alalle, Kuka Tahansa!

Opettajapula vilahtelee yhden jos toisenkin puheissa. Erityisesti varhaiskasvatuksen kentällä on koulutetuista osaajista pulaa. On tietenkin totta, että opetusalan veto- ja pitovoiman ongelmiin tarvitaan ratkaisuja. Huolta on herättänyt myös se, että alaa opiskelemaan ei hakeuduta yhtä innokkaasti kuin aikaisemmin. Tätä ongelmaa on pyritty ratkomaan muun muassa opettajankoulutuksen aloituspaikkojen määrää lisäämällä. Opettajankoulutus on nyt uudenlaisten haasteiden edessä.

Koulutusaloja tunnutaan julkisessa keskustelussa usein arvotettavan sen perusteella, kuinka tiukan seulan lävitse opiskelijat sinne päätyvät; uutisiin nostetaan kokemuksia raskaista hakuprosesseista, ja eri koulutusohjelmien sisäänpääsyprosentteja vertaillaan mediassa. Olemme havainneet opettajankoulutuksen nykytilannetta koskevassa keskustelussa sävyjä, joissa haikaillaan takavuosien alhaisia sisäänpääsyprosentteja ja suuria hakijamääriä. On saatettu todeta, että kohta tänne voi tulla kuka vaan tuolta kadulta. Kahvipöydissä pohditaan, johtaako tämä lopulta siihen, että koulutukseen haalitaan ohikulkijoita ovelta. Toisinaan varhaiskasvatuksen alan ulkopuolelta on jopa esitetty, että kuka tahansa mummo tuolta kadulta voisi tulla hoitamaan lapsia päiväkoteihin.

Tällaisissa puheissa usein esiintyvä kiinnostava elementti on vertauskuvallinen katu ja siellä tallaava Kuka Tahansa, joka kuvitellaan opettajien tehtäviin. Millainen paikka tämä katu on ja keitä siellä kulkee? Kadunmiehiin (kadunkulkijoihin sukupuoleen kat-

somatta), tavallisiin tallaajiin, Matti ja Maija Meikäläisiin tai maallikoihin liittyy yleisessä puheenparressa herkästi jopa vähättelevä sävy tai ainakin jonkinlainen näkymättömyyden tai persoonattomuuden verho. Millainen on tavallisen kaduntallaajan tie opettajankoulutukseen? Mitä siis oikeastaan tavoittelemme, kun haluamme valita opiskelijamme runsaslukuisesta ja valikoituneesta hakijajoukosta? Eli toivomme ko opiskelijoita, jotka ovat lähtökohdiltaan joillain määrättyillä tavoilla erityisempiä kuin ketkä tahansa tavalliset tallaajat?

Laadukkaalla opettajankoulutuksella varmistetaan, että opetus- ja kasvatustyötä voidaan toteuttaa yhteiskunnassamme systemaattisesti, yhdenvertaisesti ja tutkimustietoon perustuen. Tästä syystä tarvitsemme opettajankoulutukseen riittävän määrän motivoituneita ja koulutukseen sitoutuneita opiskelijoita. He tarvitsevat asiantuntemusta ja osaamista mutta myös meidän opettajankouluttajien sekä koko yhteiskunnan luottamusta ja arvostusta. Opettajankoulutuksen on vastattava paitsi ajan ja alan myös opiskelijoiden tarpeita.

Opiskelijoihin kohdistuvien toivomuksien ja tavoitteitten sanoittamisella on merkitystä keskustelukulttuurissamme. Kun puhumme asiantuntijoista – opettajista, toimittajista, lääkäreistä ja niin edelleen – muovaamme samalla yhteistä todellisuutta: tuotamme aineksia eri aloille hakeutuvien ammatti-identiteetin rakentamiseen sekä luomme mielikuvia siitä, millaisia taitoja ja ominaisuuksia nämä asiantuntijatehtävät edellyttävät. Mielikuvat siis

määrittävät paitsi sen millaisia opettajat ovat, myös sen, kuka yliopiston ovista voi päästä sisään. Kaduilla voi kuljeskella myös vailla tarkoitusta tai päämäärää. Jopa toimettomuus ja osattomuus voivat liittyä vahvasti mielikuvaan katuja kulkevasta Kuka Tahansa -hahmosta.

Suomalaisessa mahdollisuuksien tasa-arvoa korostavassa yhteiskunnassa ei kuitenkaan soisi olevan huolenaihe, että monenlaisten katujen tallaajilla on mahdollisuus hakeutua opettajankoulutukseen. Kadut julkisina tiloina ja kaduntallaajat kansalaisina ovat osa

sitä maailmaa, johon lapsia ja nuoria varhaiskasvatuksessa ja koulussa kasvatetaan. Ei ole merkityksetöntä, miten opetus- ja kasvatusalalan asiantuntijat työtään tekevät. Sen sijaan ei pitäisi olla ratkaisevaa, mistä lähtökohdista he tulevat.

Voisiko opettajankoulutuksen valtti olla juuri opiskelu, jossa erilaiset taustat ovat rikkaus ja jossa kuljetaan kohti asiantuntijuutta ymmärryksen ja hyväksynnän viitoittamalla tiellä?

**KASVATUSTIETEEN
PÄIVÄT 2024**

21.–22.11.2024

Turun yliopisto

 @ktpaivat2024
 Kasvatustieteen päivät 2024
 kt-paivat2024@utu.fi

 TURUN YLIOPISTO visitturku TURKU

15.4.–15.5.2024:
Esiseminaari-,
teemaryhmä-
ja symposium-
ehdotusten jättö.

TEEMA:

OSALLISUUS, YHDENVERTAISUUS
JA YLIRAJAISUUS KOULUTUKSESSA

Osallisuus ja yhdenvertaisuus ovat koulutuksen kulmakiviä. Meneillään olevien globaalien murrosten vuoksi koulutusta tulee tarkastella yli kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja materiaalien rajojen. Kasvatustieteen päivät kutsuu keskustelemaan uusista tutkimuksista ja rakentamaan kriittistä ymmärrystä ylirajaisesti osallisuuden ja yhdenvertaisuuden kysymyksistä.

kasvatustieteenpaivat2024.fi | [#kasvatustieteenpaivat2024](https://twitter.com/kasvatustieteenpaivat2024)